

Saj tudi ne more drugači biti. Sirov les, poln sočnosti in zapert od zgorej in zdolej, na obeh koncih pa zazidan, mora gnjiti, naj ga postavi Peter ali Pavel. Natornim postavam se ne da zabavljati, in kdor kaj taciga stori, naj si bo tesarski mojster v kmetiški jopi ali pa v gosposki suknji, očitno kaže, de zavolj pomanjkanja prave vednosti sam sebe goljufá, ali pa tistiga, komur hišo dela.

Ravno taka se zgodi, če ostropje iz práv suhiga lesá, z mokrim nasipam (šuto) obsuješ; leseni strop se bo kmalo mokrine navzel, obsut in zakrit se nemore posušiti, zamoči se in speri. *)

Vsak skerben gospodar in vsak umen tesarski mojster je tedej dolžan na to paziti, de se nikjer sirov les v ozidje in na ostropje ne zadeluje in nikdar z mokrotnim nasipam ne obsuje. Dostokrat je drago človeško življenje v hudi nevarnosti v tacih poslopih. Ko se kaj taciga prigodi, de se slabo delo dostokrat koj za petámi tacih mojstroskazov podêre, se z debelimi očmi ozirajo in oprášujejo, kaj de je vzrok te nesreče — tega pa ne spoznajo ali saj nočejo spoznati, de so sami tega krivi, kër so sirov les za strop vdelali ali pa mokrotni nasip na ostropje nasuli.

Samó za take dela v pohlštvih, kakor za podstrešje (grušt) i. t. d. pri kterih se les ne zazida, ampak ga vunanji zrak preprihava in suši, ni ravno treba popolnoma suhiga lesá. Boljši je pa vunder tudi pri tacih delih suh les od siroviga, kër skušnje učé, de clo sirov les v podstrešjih se rad vije in njih terpežnosti zlo škodje.

(Dalje sledí.)

Bog daj zdravje!

(Konec.)

IV. Zdravo spanje.

Počitek je človeku nar potrebnisi vžitek, de po sladkim spanji truplo novo moč zadobi. Kdor podnevi pridno dela, se pod milim Bogam utruđi, pa dobro vést ima, ta mehko spi in si dobro počije. Vesel in zdrav v jutro vstane, in ves krepek lahko na svoje delo gré.

Le po noči je zdravo spati; podnevi le bolniki počivajo, ki ponoči spanja nimajo. Tudi otroci in pa celo stari ljudje podnevi zadremlejo. Grozno škodljivo je cele noči prebedeti, po dnevi pa spati. Narboljši spanje boš imel pred polnočjo; in pravijo, de ena ura pred polnočjo spati več zda, kakor po polnoči tri.

*) Zató tudi brez škode ni, če dekle, kadar v stanicah pôde ribajo, polne škafe vode na tla vlivajo, de voda čez in čez po tleh stoji, jezeru enaka. Ko bi hišni gospodarji škodljivost taciga namakvanja tál poznali, bi gotovo ne pripustili nepotrebniga in neumnega ravnanja, kakorsniga posebno v Ljubljani vidimo. Če ne plava cela stanica (cimer) v vodi, mislijo Ljubljanske dekle, de se tla ne dajo osnažiti. Pojte na Dunaj gledat, kakó tam tla snažijo ali ribajo! Dunajska dekla naenkrat le majhin prostorček pôda in le kar je práv namoči in koj potem ga začne z žaganjem pridno dergniti; takó gré od kraja do kraja, dokler ni celi pod osnažen, ki je zdej bel ko miza, pa zraven tega že tudi suh. Tako ribanje ima trojni dobiček: prvič ne škodje zdravju, kër so stanice berž berž suhe, ne pa dolgo časa močirne, kakor pri nas; drugič se pôd delj časa gnjilobe obvarje, in tretjič se ne premoči podpodam vdelani strop. — Ljubljancanji, ki ste hišni gospodarji, ne perпустite tedaj navadniga neumnega ribanja, ki je od ene strani nepotrebno in le lenôbi vaših dekel služi, od druge strani pa vašim hišam silno škodljivo. Lena dekla misli, de naj ji voda in povodinj stori, kar sama z žaganjem in ribanjem noče storiti. Brez zamere Krajnice! svoje peče znaste zares lepó prati, de so bele ko sneg, — pôde pa takó nerodno ribate, de je zjokati. Vredništvo.

Ni zdravo spati v tesnih čumnatah, kër je preveliko ljudi, kakor po planinah, kër pozimi toliko vojdrov v svoje dimnice nanosijo, de se eden drugiga dotíka. Ni zdravo v pretoplih spavnicah ležati, in potreba je, vsako jutro okna in vrata odpreti, de jih veter práv prehladí. Ni zdravo na pernicah ležati; boljši je žima, slama ali pa plevnik. Večkrat se morajo na sonci presušiti, ako na pernicah spiš. Za otroke in mlade ljudi pérnica zdrava ni.

Gerdo in nezdravo je, se po péči valjati, ali pa za pečjo ali kamenam pariti, kakor imajo po nekterih krajih navado. Slama se mora pogosto premeniti, in pérťiči po pranju pogerniti. Brez pérťiča le s..nja leží. Sram naj bo gospodinjo, ki postelje s čem pogerniti nima.

Po dvoje pod eno odejo — v eni postelji ležati ni zdravo, posebno pa za odrašene otroke škodljivo na duši in telesi. Sapa in pot se rada tovarša primeta, ki mu dobro ne dé. Posebno otrokam škodljivo je ležati per starih ljudeh. V ptujih posteljah lahko bolezen ali pa marčesa nalezeš.

Predolgo spati ne hasne; sedem ur je zdravim celo dovolj. Ne vlezi se, dokler nisi truden, pa tudi vstani, kedar se prebudiš. Poležavati je gerda in pregrešna razvada. „Hitro spat, pa zgodaj vstat“; če hočeš biti zdrav in mlad“.

Ljubomir.

Posebno dobro zdravilo, prisadne otekline omečiti.

Veliko tacih otekin je, ki se ne dajo poprej ozdraviti, dokler se ne omečijo in dokler gnoj ali sokrovica iz njih ne izteče. Za take otekline naj si bojo na roki, nogi, na persih ali kje drugod, ni boljšiga zdravila, kakor krompirjevec, to je krompirjevo zeliše, na kropi kuhano, potem pa kakor špinača soseskano, v kako ruto zavito in na oteklino položeno. Taki gorki okladki (Umschläge) naj se ponavljajo takó dolgo, dokler se oteklina ne omeči in ne predere. — Vsak kmet si to zdravilo lahko sam naredí, ktero otekline meči, zraven tega pa tudi bolečine tolaži.

Dr. K.

Černe bukve.

Žalostno terpinčenje živine smo vidili 2. dan Rožniga cveta letas. V. Št. V. na Dolenskim je kupil neki Ljubljanski mesár veliciga in lepo rejeniga bika. Z vervi ga gonjači križem prevežejo, de bi ga varno brez nesreče v mesnico prignali. Bik pa, ki je bil močan in serčan, jim je vender še nadležval. Kaj stori neusmiljeni mesár? Ojster nož vzame in ga poríne biku v desno okó, de mu precej izteče in celo pot mu kri iz očesne jame teče; ravno takó ga dregne potem v levo okó, de ga popolnoma oslepí. V tacih groznih bolečinah je bilo revno živinče v mesnico gnano, v smert peljano. Takó neusmiljeno oslepljeni bik se je vsakimu v serce smilil, kdorkoli ga je vidil, in očitno so ljudje neusmiljeniga mesárja rotili. Potrebno bi bilo, de bi za take terdoserčne dela deželska gosposka kazni (strafinge) odločila, ker vidimo, de še takó lepe besede se kamnitniga serca ne primejo.

Dopis iz Černemlja.

„26. dan pretečeniga mesca popoldan ob 4. je na Griču — fare Černomalske, komesije Poljanske, 9 hiš z drugim poslopjem vred pogorelo. Eden sosedov je blizo svoje hiše kamnje za hlev streljal. Veter, ki je tisti dan jako pihal, zanese rudečiga petelina narprej v njegovo streho, in iz njegove mahoma na vse druge. Kër so ljudje večidel na polji delali, in kër je ogenj od vetra podpihan naglo krog sebe segal, niso skor drugiga